

Fælleskommunalt Social- og
Sundhedssekretariat i Midtjylland

Prinsens Allé 5
8800 Viborg

www.sekretariatmidtjylland.viborg.dk

Dato: 16. august 2021

Sagsbehandler:
Karen Hauberg Toft

Ledelsesinformation vedrørende takster 2020

Indhold

Ledelsesinformationen omhandler takstregnskabet for 2020 og er udarbejdet på baggrund af indberetninger fra kommunerne og Region Midtjylland.

Indberetningerne omhandler de tilbud, der er omfattet af rammeaftalen, dvs. tilbud hvor mere end 5 % af pladserne anvendes af andre kommuner end driftsherren.

Alle tilbud omfattet af rammeaftalen er samlet i takstfilen og er offentlig tilgængelig på hjemmesiden. Som aftalt i DASSOS består Ledelsesinformation af følgende oversigter:

1. Takstudvikling på Regnskab
  - 1a. Opgørelse af takstudvikling 2015-2018
2. Opgørelse af over- / underskud
3. Oversigt over tillægstakster
4. Belægningsoversigt
5. Pladsoversigt

Observationer og opmærksomhedspunkter

Generelt om ledelsesinformation

Alle data i dette notat omhandler de tilbud i kommunerne og Region Midtjylland, der er omfattet af rammeaftalen. Der findes flere og andre tilbud, som er tilgængelige for kommunerne uden for rammeaftalen (bl.a. private og selvejende tilbud), og tilbuddene kan anvendes i det omfang kommunerne ønsker det.

Nedenfor fremgår sekretariatets bemærkninger til de enkelte tabeller. Kommunerne og regionen har undervejs haft mulighed for at kommentere og kvalificere data.

Takstudvikling på regnskab (Tabel 1)

De 19 Kommuner og Region Midtjylland har indgået en aftale om takstreduktion for perioden 2019 – 2022. Aftalen er baseret på budgetter.

Aftalen om takstreduktion indeholder følgende:

- Taksterne kan ikke stige i perioden
- Taksterne reduceres med minimum 2 pct. i hele perioden
- Der er mulighed for at fratække den del over 3 pct., der blev aftalt i sidste periode.

Aftalen om takstreduktion fortolkes på følgende måde:

- Målsætningen er på driftsherre niveau, dvs. at det er den enkelte kommune/region under et, der skal overholde aftalen (takststigninger er mulige på tilbuds niveau).
- Målsætningen evalueres over hele perioden, og takststigninger kan derfor forekomme i et år.
- Alle driftsherrer, der i perioden 2015-2018 har reduceret taksterne med $3\% + 2\% = 5\%$ eller mere, er ikke pålagt krav om takstreduktioner i perioden 2019-2022.
- Ingen driftsherrer må for perioden 2019-2022 have en takststigning. Det gælder også selvom man i perioden 2015-2018 har haft en takstreduktion på over 5%, og således reelt ville have plads til en takststigning og samlet stadig have reduceret taksterne $3\%+2\%=5\%$
- P/L regulering er tilladt.

Det fremgår af aftalen om takstreduktioner, at den aftalte takstreduktion evalueres over hele perioden, hvorfor der kan forekomme takststigninger i et år. Takstudviklingen kan være påvirket af omlægning af tilbud, tilbud der udgår / tilkommer, som driftsherrerne får mulighed for at korrigere for i den endelige opgørelse over takstudviklingen.

Oversigten over takstudviklingen for perioden 2015-2018 er vedlagt som bilag 1a. Oversigten viser en opgørelse over den enkelte driftsherrers procentvise takstreduktion i perioden.

Bemærkninger til takstudvikling for 2020

Takstudviklingen viser, at driftsherrerne i forhold til 2019 reducerer taksterne i 2020, så der samlet er en takstudvikling på - 0,2 % dvs. at taksterne ikke stiger.

På driftsherre niveau er der udsving mellem driftsherrerne. Det fremgår at 9 kommuner har reduceret taksterne. Regionen og 5 kommuner har oplevet takststigninger og sidst er der 3 kommuner, som holder takstniveauet fra sidste år. Driftsherrernes særskilte bemærkninger til udviklingen er noteret nedenfor.

Struer kommunes bemærkninger:

Den reelle takststigning er for Struer Kommune på -1,8%.

Beregning af takstudviklingen tager udgangspunkt i regnskabstal inklusive forbrug til borgere indskrevet på tillægstakst. Da disse borgere ikke medtages i beregningsgrundlaget, giver det en forvridding af takstudviklingen. Den reelle takststigning for Struer Kommune er derfor - 1,8% (oversigten viser + 1,6 %). I beregningsgrundlaget for denne udvikling er medtaget regnskabet samt den totale belægning.

Herning Kommunes bemærkninger:

Takstudviklingen i Herning Kommune på de 7,2 % skyldes primært 2 forhold:

På voksenområdet skyldes det en ændret tilgang som led i Herning Kommunes udviklingsplan fra december 2019. På børne- og ungeområdet skyldes det en opjustering af normeringen og den faktiske belægning på de forskellige takstniveauer, således taksten tydeligere end i tidligere år afspejler de faktuelle forhold.

Over- /Underskud 2019-2020 (Tabel 2)

Oversigten viser driftsherrernes over-/underskud på tilbuddene. Samlet set kommer driftsherrerne ud med et lille overskud i 2020. Sekretariatet bemærker, at det må forventes at COVID-19 har haft en effekt på 2020, der gør det vanskeligt at sammenligne med 2019.

Flertallet af driftsherrerne kommer ud af 2020 med et overskud eller er lykkedes med at reducere deres underskud. Der er flere forklaringer på, at det er lykkedes driftsherrerne at mindske deres underskud eller vende et underskud til et overskud. Driftsherrernes forklaringer herpå er oplyst herunder.

Fra underskud til overskud

Favrskov, Ringkøbing Skjern, Viborg og Region Midtjylland har vendt et underskud i 2019 til et overskud i 2020.

- Favrskov har på visse institutioner arbejdet fokuseret med at nedbringe et overført underskud og har derudover i 2019 nedlagt en afdeling der igennem længere tid har haft underskud grundet tomme pladser.
- Ringkøbing Skjern forklarer, at overskuddet skyldes en beregningsmæssig regulering, ved at værdien af pl-reguleringen er flyttet fra basistaksten til ydelsestaksten.
- Viborg kommune bemærker at i årets omkostninger mellem 2019 og 2020 er der en forskel på 11,9 mio. Forskellen kan primært tilskrives afledt effekt af corona som eksempelvis lavere vikarudgifter, kursusudgifter etc. Derudover, er en forklaring også, at der har været et øget fokus på at få tilpasset økonomien på Viborg Kommunes §107 og §103 tilbud.

Øget overskud

- Overskuddet i Aarhus kommune knytter sig til særligt til forsorgsområdet. Her har der på flere tilbud, været højere belægning end forudsat. Tomgangen har dermed været lavere, og den beregnede dækning af disse har været højere end det reelle behov. Takstindtægterne har således været højere end forventet uden, at det har påvirket driftsomkostningerne. Derudover kan det ikke udelukkes, at coronasituationen har påvirket det realiserede forbrug.
- Silkeborg kommune har øget deres overskud ved at gennemfører løbende effektiviseringer og ved at vedtage en engangsreduktion på kompetenceudvikling i 2020.

Mindre underskud

- Skive kommune bemærker, at underskuddet fra 2019 er reduceret med 38 % i 2020, hovedsageligt som følge af ubrugte uddannelsesmidler på tilbuddene. Et mindre vikarforbrug har ligeledes bidraget til at underskuddet har kunnet nedbringes i 2020.

Tillægsydelse i regnskab (Tabel 3)

Tabellen viser kommunernes / regionens indtægter på tillægsydelser og indskrivninger over 100 %.

DASSOS har fokus på anvendelsen af tillægsydelser/takster i forhold til, om en stigning i niveauet kan være en indikation på indirekte takststigninger (tillægstakster indgår ikke i beregningen af takstudviklingen).

Driftsherrerne kan opkræve en tillægstakst, hvis der, udover tilbuddets basisydelse, er brug for at tilrettelægge en mere individuel og differentieret indsats for at imødekomme borgerens behov.

Andelen af tillægsydelser set i forhold til det samlede regnskab stiger fra 7 % i 2019 til 7,7 % i 2020, svarende til 30 mio. kr. Udviklingen i 2020 viser, at der er otte kommuner som har haft et fald i deres indtægter på tillægsydelser. Andre 9 kommuner og Region Midtjylland har stigende indtægter fra tillægsydelser.

En stigning i brugen af tillægsydelser kan generelt være et udtryk for et øget antal borgere med særligt krævende behov, som ikke kan rummes i den eksisterende takststruktur.

Sekretariatet minder om, at KL har igangsat et initiativ, der skal bidrage til at skabe større gennemsigtighed i takststrukturen. Det er aftalt at justere takstmodellen så taksterne fremadrettet opdeles i en basis takst og en ydelsestakst, dette forventes implementeret pr. 1. januar 2023. Det kan formentlig reducere opkrævningen af tillægstakster.

Bemærkninger fra driftsherrerne

- Herning har en stigning på 23 % og kommunen bemærker at stigningen skyldes et særligt indsatsområde i udviklingskataloget. Indsatsområdet er "*Herning borgere i Herning tilbud*", hvor komplekse borgere håndteres i egne tilbud med tillægstakster. Det er borgere som tidligere ville have været placeret i et privat eller regionalt tilbud. Der forventes en nedgang i tillægssydelse fremover.
- Ringkøbing Skjern har en markant stigning på 38 % og kommunen bemærker hertil at stigningen skyldes, at kommunen har valgt at nogle borgere ikke længere skal have en individuel takst, men i stedet en pakke fra deres almindelige pakkekoncept + tillægssydelse.
- Silkeborg kommune bemærker, at de er begyndt at have flere komplekse sager i egne tilbud. Dette har medført et par sager hvor tillægstaksten har suppleret den normale højeste takst op til en 1:1 dækning i de vågne timer. Derudover har kommunens børneinstitution længe været økonomisk udfordret fordi der kun var et takstniveau og stadig flere komplekse borgere. På baggrund af en analyse af institutionen, er der derfor kommet tillægstakster på i 2020, og fra 2021 er der lavet differentierede takster, så der skulle niveauet af tillægstakster gerne falde igen.
- Ikast-Brande kommune har 7 tilbud, hvor der er borgere der modtager ydelser der ligger ud over den "normale" trappe. I 2020 er beløbet på knap 14 mio. kr. heraf trækker et tilbud ca. halvdelen af beløbet. I alt opkræves der tillægssydelse/individuel beregnet tilbud til knap 70 borgere/pladser. Antallet er stort set uændret fra 2019 til 2020, men der er lidt forskydning tilbuddene imellem, så det antages at der er kommet nye borgere til og nogle er ophørt med at have behov for tillægssydelse.
- Horsens kommunes bemærker at stigningen skyldes at der er kommet 10 borgere ind som er ekstra ressourcekrævende i form af ekstra støtte og vagt.
- Aarhus kommune bemærker at brugen af tillægssydelse er steget fra knap 47 mio. kr. i 2019 til 49,5 mio. kr. i 2020. Det er en procentvis stigning på ca. 5%. Det vurderes ikke at være ekstraordinært. Det opleves dog, at flere og flere borgere har brug for tillægssydelse for at kunne "rummes" på tilbuddene.
- Region Midtjyllands bemærker at stigningen i tillægssydelse primært vedrører få specialområder, hvor de faste takster ikke dækker de aktuelle målgrupper, og hvor man for at matche borgernes behov gør brug af tillægssydelse. Stigningen skal dels ses på baggrund af en generelt øget aktivitet/omsætning, og dels som følge af en tendens til, at kommunerne efterspørger pladser til borgere med mere komplekse problemstillinger, som derfor er dyrere.

Det bemærkes, at stigningen på knap 13 mio. kr., svarer til en procentuel stigning på 12,5 %.

Belægningsoversigt (Tabel 4)

Oversigten viser belægningsprocenten på tværs af målgrupper.

Tilbuddene har med undtagelse af "sikrede institutioner for børn og unge" haft en mindre udnyttelse af deres kapacitet og belægningsprocenten har været mindre end året før. Der har således været ledig kapacitet på de fleste tilbud i 2020.

Målgruppen "*Sikrede institutioner for børn og unge*" har haft en samlet stigning i belægningen på 10 %. Særligt de åbne pladser har haft en overbelægning, men også de lukkede pladser har kørt med høj belægningsprocent. Samlet var der i 2020 i alt 54 pladser til rådighed, antal pladser er faldet i forhold til opgørelsen for 2019, da en driftsherre havde fejlregistreret deres tilbud.

Belægningsprocenten viser en stor stigning på de åbne pladser, men målt på hoveder er ændringen kun fra 31 til 32 indskrevne, så ændringen i belægningsprocenten skyldes hovedsageligt, at regionen fra 2019 til 2020 reducerede de normerede/budgettede pladser fra 34 til 29. Ændringen i faktisk belægning anser regionen for at være marginal, fra 31 til 32 faktisk indskrevne og kan forklares med de almindelige udsving, der generelt er.

Forsorgshjem holder en belægningsprocent på omkring 88 % på døgnpladserne, og er hermed marginalt mindre end i 2019. Belægningsprocenten dækker over, at der på visse tilbud har været en højere belægning end forudsat.

Pladsoversigten (Tabel 5)

Tabellen viser udviklingen i antal dag- og døgnpladser inden for hver målgruppe.

Det fremgår, at det samlede antal pladser inden for rammeaftalen i 2020 er på niveau med 2019, der er marginale forskydninger. Antal døgnpladser til rådighed i 2020 er faldet med 14 pladser, og antal dagpladser er faldet med 23 pladser.

Antal pladser til rådighed inden for rammeaftalen er samlet set ret stabil. I de enkelte kommuner er der sket justeringer inden for målgrupperne. Neden for fremhæves de største ændringer i målgruppe- og pladsudvikling blandt driftsherrerne.

Voksne fysisk handicappede inkl. Senhjerneskedede

Antal pladser er samlet set øget med 96, heraf er 76 pladser etableret i Ringkøbing Skjern kommune, mens resterende pladser er fordelt på Region Midtjylland og Silkeborg kommune.

Personer med psykisk handicap inkl. Autister

Samlet antal pladser er reduceret med 112 pladser (52 dagpladser og 60 døgnpladser) et fald på 2 %.